

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Tisza Kálmán halálának
40. évfordulójára

Forrás:

Ujság

Bsp
(Hely)

1942. 11. 24
(Idő)

(... füz.) (

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Tisza Kálmán

Idő

1942

Személy

Tisza Kálmán halálának negyvenedik évfordulójára

Március 23-án, hétfőn negyven esztendeje volt, hogy Tisza Kálmán hetvenkétéves korában elhunyt. Élete utolsó esztendőiben korát túlhaladó testi öregséggel járt-kelt a fiatalabb nemzedék között, de szellemi erejét utolsó percéig megőrizte és a tisztelet, mely alakját a hatalom óráiban körülvette, nem csökkent akkor sem, amikor már nem tartotta kezében az ország gyepölőjét. Nem csoda, hogy „generális”-nak nevezték, hiszen olyan politikai harcokat vívott meg, amelyekből győzelmesen kikerülni rajta kívül aligha sikerült volna más politikusnak. Tekintélye nemcsak lefelé volt példátlan, de a királyi bizalom is változatlanul sugárzott feléje miniszterelnökségének egész ideje alatt.

Másfél évtizedig, 1875-től 1890-ig állt a kormány élén. Sem előtte, sem utána senki ennyi ideig nem volt a Sándor-

palota ura. Vivott politikai, közjogi, pénzügyi és személyi harcokat, kapott és adott súlyos sebeket, állt a parlamenti és közéleti vihar zugó orkánjának közepette, nem kisebb emberrel, mint Deák Ferenczel nézett szembe fiatalkorában, de mindig és mindenhol ura tudott maradni a helyzetnek. Ellenfelei sok oldalról támadták, de mélyeséges hazaszeretetét, önzetlen működését és meggyőződése tisztaságát soha senki nem vonta kétségbe.

Nem volt ugynevezett nagy szónok, hangjából hiányzott a fény és az erő, szónoklatából a lendület és a hev, mégis rendkívüli parlamenti sikerei voltak, mert bámulatos gyorsasággal tudta ellenfelei beszédéből a sebezhető részeket kiemelni és érveinek ügyes felsorakoztatásával a maga igazát megvédeni.

Közéleti pályáját 1859-ben kezdte, amikor a debreceni református egyházkerületi közgyü-

lésen beszédet tartott az akkor-tájt kiadott protestáns patens ellen. Debrecen küldte be a képviselőházba az 1861-i választásokon, amikor Teleki László tragikus halála után ő lett a határozati párt vezére Deák Ferenc feirati pártjával szemben. Éveken át állott szemben Deákkal, hogy azután később egyesüljenek és megalakítsák a szabadelvű pártot, amely évtizedekig kormányzópártja volt az országnak. Mint belügyminiszter került 1875-ben Wenckheim Béla báró kormányába, még ugyanez év októberében miniszterelnöke lett az országnak és tizenöt éven át 1890-ig vezette az ország ügyeit. Nem egy újságcikk, de vaskos kötet lenne csak elegendő Tisza Kálmán tizenöt éves miniszterelnöksége történetének és méltóságának megírására. Bizonytalán és tagadhatatlanul voltak hibái is ennek a másfél évtizednek, de tulzás nélkül mondhatjuk, hogy a kiegyezést követő fejlődésnek egyik legjelentősebb korszaka és

eredményekben rendkívül gazdag periódusa volt a „generális” uralma. A magyar szabadelvűség lobogóját erős kézzel tartotta Tisza Kálmán és nem mindennapi tehetséggel kapcsolta bele az országot a többi európai állam gyorsiramu fejlődésének vonalához.

Kormányzatának voltak súlyos pénzügyi nehézségei, de ezeket épp úgy le tudta küzdeni, mint a közjogi harcokat és bőven jutott ideje a kulturális és gazdasági haladás tempójának

diktálására. Szilárd elhatározásában semmi sem ingatta meg, népszerűségének megtépzása árán is keresztülvitte akarát, mert élt benne a hit, hogy hazájának és nemzetének szolgálatot tesz. A híres Janszky-ügy rendítette meg először kormányát, de akkor még néhány

évig el tudta kerülni a bukást, hogy végül is 1890-ben a honosági törvényvel a Kossuth Lajos állampolgársága körül keletkezett affér megdöntse hatalmát

Élete utolsó évtizedében csendesebb szemlélője lett az eseményeknek, bár szavát időnként fel-felemelte. Alakját nagy tiszt-

telet vette körül és halálát joggal gyászolta meg a nemzet, mert elmulásával egy nagy szellemmel, önzetlen harccsal és teremteni vágyó erővel lett szegényebb a haza.